

Державний архів Тернопільської області
№ 1 1 1
P-3567 1 21
Фонд

Архів з бірому
Горніківсько-Березанська округа ОУН

ПАПКА

ДЛЯ

№ 21

паперів

Зауваження до суднєво-кошівного звіту по Деміянському району [Горніківського повітського ОУН] до розділу "Суднєві пенсії" про хід організації саєси в селі Уолорі'дса за перше 1947р.

Машинно

Українські документи: 25 січня 1948р.

Українські документи: 1

Українські документи: 4

20 р. Зберігати: постійно

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ 6
Тернопільської області
P-3567 1 21
Фонд

Шацький район.
26.1.1948 р.

ХІД ОРГАНІЗАЦІЇ КОЛГОСПУ В СЕЛІ КОЛОДРІВСЬКА
(залучник до суспільно-політичного звіту
за місяць жовтень 1947 р., розділ: соціальне життя).

14. IX. 47 р. уповноважений Несторов перевів біля церкви мітинг. На мітингу Несторов закликав селян остаточно і вповні завершити контингенті всіх видів сільськогосподарських продуктів та зійтися о год. 17-ї до с-ради, щоб організувати колгосп.

Вечором прийшли до с-ради тільки десятники в яких нач. РВ МДБ гвар-дії-майор Запорожець зажадав підписати заяви до колгоспу. Та зустрівши рішучий спротив десятників, Запорожець поки що "звільнив" їх, наказуючи, зокрема кожному, до 16. IX записати на своїм участку не менше 4-ох селян до колгоспу. Запорожець також намагався скликати селян, які були записані в колгоспі ще за першої більшовицької окупації, однак ніхто не прийшов. Тоді, розлічений Запорожець послав джурних по кількох багатших селян. Прийшло тільки двох: Тофан Іван і Верстик Петро. Тофан Івана Запорожець запитав:

- Контингент здав?

- Здав.

- Тепер треба записатися до колгоспу.

- Я не хочу писатися до колгоспу. В колгоспі я не годен працювати.

- Ем... Так от підпишися тут, що ти вповні виконав контингент, - сказав Запорожець, підсуваючи селянинові клаптик паперу. Селянин, не причувавши нічого злого, поставив під кілька написаних рядків хрестик, бо писати не вмів.

Обличчя Запорожця проясніло і він, вставши з-за стола, з'їдливо усміхнувшись, сказав:

- Ти вже в колгоспі, можеш іти додому. Підходь слідуючий.

- Але ж...

- Нема жодного але, - сказав другий посіпака Желваков. - Раз підписав - пропало. Він взяв спантеличеного селянина, таким нагальним оборотом справи, за плечі і випхав за двері.

- Ну, а ти підпишеш заяву? - звернувся Запорожець до Верстик Петра.

- Ні, - відповів твердо селянин.

- Ні?... - протяжно спитав сталінський бандит, укладаючи свої грубі синяві губи в трітійку усмішку. Він моргнув на Желвакова, що стояв збоку, і в цей момент на обличчі Верстика спочила груба, костиста рука кацапа. Селянин зойкнув і повалився додолу.

- Підпишиш уже тепер заяву? - знову відізався з насмішкою Запорожець.

- Ні, - це твердіше, ніж попередньо, впала відповідь. Желваков кинувся на селянина з устєм люття московської злілости і, щоразу покрикуючи: підпишеш? підпишеш?... почав копати та бити в обличчя.

- Уб'ю, як собаку уб'ю, ніхто й знати не буде. Ти бандито! Підписуй заяву!! - сказав Желваков.

Більшовики вложили в руку окровавленого та обваленого в порох дідуся олівець і, стиснувши її в своїх лапах, накреслили хрестик на заяві "добровільного вступу до колгоспу".

Уповноважений Несторов з кількома іншими посіпаками зайшов до Палама Дмитра. Розбивши двері (бо селянин не хотів отворити), більшовики увійшли до хати і зразу накинулись на нього, щоб підписав заяву до колгоспу. На це Паламар сказав:

- У мене малі діти і я не годен у колгоспі на них заробити.

- Що ти кажеш куркулю? - прискочив до нього Несторов. - Ти саботажнику, бандерівська свинья, та я тебе... - не докінчивши сталінський бандит почав бити селянина. Жінка і діти почали кричати: рятуйте... рятуйте... бандити, рабівники напали! Залюкана жінка подумала, що зараз на Сибір будуть забирати; вона вхопила дитину і вискочила через вікно.

Паламара Дмитра більшовики арештували, та, коли вели до с-ради, він утік.

16. IX. 47 р. пополудні Несторов скликав до с-ради десятників, щоб "звітували" скільки селян вже в'їсаних до колгоспу. До колгоспу не записався ніхто. Тоді Несторов випитував десятників, чому селяни не хочуть писатися до колгоспу. Відповіді були різні: не можуть працювати в колгоспі, бо хворі, діти малі, чи інваліди, інші знову одверто заявляли що колгоспу не хочуть, бо їм і так добре і т.п. Несторов спокійно вислухав десятників, а коли останній скінчив, він, мов нав'язаний, присікся до них:

- Ви саботажники, ви не сповняєте наказів держави; на Сибір усіх вишлемо. Марш до пивниці за ту кару, бандитська наволочі!

О год. 18-їй десятників викустили.

- Не хочете до колгоспу писатися, так за ту кару з кожного господарства по 20 цент. збіжжя на контингент. Пішли й... вашу м...; - закінчив Несторов грубою московською лайкою.

Відправивши десятників, Несторов покликав до с-ради Касіяна Івана. Йому довелося просидіти в пивниці кілька годин за те, що не хотів жити "краде" і "заможніше".

Тепер вже запишешся, як понюхав чим пахне погроб? - запитав Несторов селянина, який ще й порога не переступив, вертаючи з пивниці під охороною двох постяк.

- Добре що ви вже в колгоспі. Я не хочу ходити з голим задом.

- Що? що?... - і удар руки сталінського бандита повалив старика до землі. - Я вас провчу! До ранку 15 цент. контингенту, коли не хочеш до колгоспу. На Сибір білі ведмеді пасти я вас повиганяю, бандитське насіння.

20. IX. 47 р. Несторов скликав до с-ради таких селян: Мину Гриця, Ви-нерського Василя, Дубця Семена і Липку Петра.

- Ану підходь Липка Петро. Підписуй ось тут заяву до колгоспу, - вказав Несторов на папір, що стояв на столі. Липка Петро підступив на крок ближче до стола і промовив:

- Я контингент здав, податок заплатив, але до колгоспу не запишуся.

- А може ти писати не вмієш? - іронічно заважив Несторов.

- Ні, писати вмію, але заяви не підпишу, бо в колгоспі я не годен працювати. Несторов почав селянина бити.

- Маєш тобі, - на весь голос кричав Липка Петро, - добровільне уси-пільнення: не хочеш підписувати, то тебе б'ють. Та це бандити, а не люди! - все більше підносив голос селянин. - Ще раз кажу, що заяви не підпишу. Я не хочу вашого "щастя". Прискочило ще кількох більшовиків, які були в сусідній кімнаті, і штуркуючи Липку зі всіх боків, сичали: Тихо... тихо...

- Та це розбій! Б'ють і кричати не дають, - все більше підносив го-лос селянин. Тоді більшовики взяли його за плечі і витрутили за двері. Так було і з іншими селянами, яких більшовики побили та, погрозивши ви-возом на Сибір, нагнали додому.

Пополудні Несторов знову покликав Вінерського Василя.

- Чого ви мене кликали? - запитав селянин.

- Я тебе кликав? - нібито здивувався Несторов. - Але нічого, добре що ти прийшов, бо треба підписати заяву до колгоспу.

Мені вашої заяви до с... треба. Я вам раз уже казав, що заяви не підпишу. Іду додому, бо не маю часу з вами про заяви говорити, - і обернувся, щоб отворити двері.

- А ти сукин сишу! Заяву підпиши! - кричав Несторов. Він встав з-за стола і вп'явив свої очі у Вінерського.

- Я це хочу троха жити; не хочу щоб мені рахували дні мого життя. Я здав контингент хліба, м'яса, молока, але свою душу "добровільно" вже не дам. Несторов вискочив, мов дикий кіт, і почав бити селянина пістолем.

- Ти здурів, кацапе, чи що з тобою сталось? Свої нерви було лишити в Росії, а не тут невинних людей бити.

- На Сибір усіх позасилати, спалити треба це бандитське кодро, щоб і сліду з нього не було, - скаженів сталінський блазень. А так звернувся до селянина і, показавши рукою на двері, сказав:

- Пашол, ..., сум'яти сухарі, на Сибір поїдеш. Він ще раз копнув се-

лянина і вигнав з с-ради.

25. IX. 47 р. ст. лейт. РВ МДБ Іващенко покликав до с-ради: Баб'як Степана, Дивдик Петра, Козака Івана, Петрусик Максима, Соколівського Івана, Верстак Івана і Дубця Степана, які служили в СС Дивізії "Галичина". Коли вони прийшли, не застали Іващенко, а в с-радї був тільки Несторов.

- До колгоспу прийшли писатися? - спитав він селян. Селяни вяснили причину свого приходу.

- А чому ж ви не хочете до колгоспу писатися? - тагнув дальше про своє Несторов. - Ви не знаєте як це хорошо живеться в колгоспі. Ви не будете журитись нічим. Тепер ви мусите низько кланятися куркулям, щоб вам виорали, засїяли та звели, а так тяжко працювати за це скільки вони захочуть. В колгоспі ви одержите зерно відразу в мішках; і радісно буде працювати гуртом; будуть трудові, - буде багато хліба, бараболя, кукурудзи, грочей і таке інше, що потрібне до заможного життя, а не такого злиденного в яким ви тепер живете.

- Ми вже поїздили і до колгоспу не хочемо писатися, - відповіли селяни. Втім прийшов Іващенко і разом з Несторовим пристиклися до селян. А ви куркулі, саботажники, бандити, на Сибір повивозимо, поарештуєм, село спалимо і т.п. старалися залякати селян. Однак селяни проявили стійкість і, помімо різних більшовицьких методів шантажу, до колгоспу не записались. Аж 26. IX їх випустили додому.

2. X. 47 р. вечором Несторов закликав до с-ради Середу Івана, 61-літнього дідуса.

- Ми тебе, старик, закликали, - звернувся до селянина Несторов, - щоб ти підписав заяву до колгоспу.

Селянин відповів, що до колгоспу не запишеться, бо він старий і не зможе заробити в колгоспі на прогодунання семеро дітей. Тільки селянин промовив останні слова, як його в зуби вдарив сталінський бандит Липка (з РК ЛКСМУ) і він повалився на долівку. Тоді Липка захопив його за вуса і підняв знову на ноги.

- Я тепер маю 61 рік, - сказав селянин, - але ще мене ніхто не бив, аж цього я дочекався за радянської влади. Був я і в Америці, але там краще зі злодієм поводитися, ніж тут з чесною людиною. Аж на старість я дочекався, щоб такий смаркач бив мене та кричав тихо бути. До колгоспу я не запишуся. А коли хочете мого майка, то беріть собі. Якщо я ще не в колгоспі а вже б'ють, що ж буде пізніше? Що хочете робити, але я до колгоспу не запишуся.

Несторов і Липка побили старого дідуса, потягали за вуса і відпустили додому, погрозивши конфіскацією майна і вивозом на Сибір.

Дальше, Несторов закликав Холодного Дмитра, інакше ЧА і його сталінські бандити тяжко побили за те, що одверто заявив: "Хочу убити, але до колгоспу не запишуся. Я не хочу в колгоспі здохнути з голоду."

О год. 21-ї Несторов, Липка і ст. лейт. РВ МДБ Іващенко з кількома бійцями зганяли людей до с-ради з вулиці Пилипівка, кажучи, що будуть перевіряти контингентове квітанції. Вони в Паламара Дмитра і Дубця Семена наносили під хату соломи, яку підпалили. Коли солома почала горіти, Несторов і Липка вбігли до хати і на цілу морду закричали:

- До колгоспу пишися, бо згоріли! Вже, скоро підписуй, бо спалимо хату, а разом і тебе. Та селянини дальше рішуче відмовлялись, кажучи: "Хай горить, чорт з ним, але до колгоспу не запишуся".

Сусіди, як побачили вогонь, бігли гасити, та більшовики, які були на дворі, лягаючи від сміху з вдалої "штучки", прогнали їх. "Ми ціле село спалимо, бо тут самі бандьори", вигукували сталінські собаки.

О год. 1-ї до села прийшло ще кільканадцять більшовиків, які разом з тими, що вже були в селі, розділившись на три групи, ходили по селі зганяти людей до с-ради. Людей зганяли в такий спосіб:

Приходили під хату і цосили гаратами патиками по дверях чи брамі (го ловно визначилися тут як "специ" Липка і Добрянський - ренегати) та зчиняли дикий крик: ря-туй-те-те...! Господар, думаючи, що це на вогонь, вибігав з хати, а тоді більшовики, сміючись, приказували йому брати квітанції та йти разом з ними до с-ради. Переїшовши кільканадцять хат, вони

4
гнали перед собою людей, мов овець, покрикуючи вульгарні слова московсько-ляйки. Багато селян, вчувши крик більшовиків, поховались в соломі, на стріхи.

Людей зігнали до хати священика, звідки по-одному водили до с-ради. В с-раді сидів капітан з області Соболев, ст. лейт. РВ МДБ Іващенко і Несторов, які кожного селянина старалися різними способами залкати, щоб він вписався до колгоспу. Відмовлялись селяни різно: мені й так добре, не зможу в колгоспі заробити на прожиття своєї сім'ї, боюся бандерівців і таке інше. Так перейшло около 20 осіб, не підписавши заяву. Тоді кап. Соболев сказав Несторову переглянути контингентові зобов'язання і наложити додатково по кілька центнерів збіжжя.

28.X.47 р. до села ввечері приїхав зав. рай. відділу с.-г. Шевченко. Ранком 29.X з кількома дірама Шевченко заїхав на подвір'я Дроби Яреми на вулиці Германі, якого вивезли на Сибір. Шевченко зайшов до хати, а кільканадцять бійців, які були з ним, зігнали в цей вулиці людей. Спитавши селянина чи в нього кінь і віз, Шевченко сам підписував заяву про "добровільне вступлення до колгоспу" даного господаря, кажучи: "Можеш йти додому. Ти вже в колгоспі". Не помагали обурення селян; їх витручували з хати двох поєпак, які стояли коло дверей. Динку Андрія, який також спротивився такій брехні і насильству, Шевченко назвав саботажником, куркулем і приказав бійцям skonфіскувати все його майно. Страбленого селянина Шевченко також записав сам до колгоспу, кажучи: "Аж тепер ти будеш чесним робочим". Багато селян більшовики позалисували до колгоспу на дорозі. Спитали яке прізвище, що має в господарстві, — і вже колгоспник. В такий спосіб до колгоспу записано 149 господарств.

27.X.47 р. ранком Шевченко послав десятників скликати людей на колгоспні збори. Одначе не тільки десятники, а й кільканадцять бійців, які опісля послав Шевченко, ледве привели всього около 80 осіб (селяни повтікали).

На зборах Шевченко сказав хто має бути головою, заступником і бригадирами колгоспу, та що колгосп буде мати назву ім. Тимошенка.

— Отже, хто за тим, щоб ці люди керували нашим колгоспом?

Мовчанка.

— Хто проти?

Знову мовчанка.

— Бот пиши секретар; що одноголосно всі за, — сказав Шевченко звертаючись до секретаря с-ради. А так знову промовив до селян: — Ви тепер стали на новий колективний шлях, шлях пасти і добробуту, шлях, який вказує вам більшовицька партія. І тільки йдучи по цьому шляху, ми зможемо добитися до вершин комунізму, зможемо стояти твердо на нашій землі. Не слухайте тих підлих виродків, бандерівців. Вони вам ганебно брешуть, що буде самостійна Україна, бо жодної самостійної не буде. А вони, бандерівці, це підлі вислужники, які передше продавались Німеччині, а сьогодні продаються Англії і Америці. Ми їх усіх знищимо, бо мусять бути одні груди і один дух. Хто не знами — той проти нас; хто не в колгоспі — це також наш ворог, це бандерівський поплечник. Таким місце на Сибірі, і вони там опиняться, як і ці, що недавно помаджали туди білі ведмеді пасти, — закнчив Шевченко.

Постій 25.I.1948 р.

№ 01

4 (Чотирма)

✓

№ 01

ММ

05.12.18